

Utbildningsdepartementet

Yttrande över betänkandet *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan* (SOU 2025:8)

Jönköpings kommun har tagit del av betänkandet *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero*.

Jönköpings kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag och bedömer att de till stor del innebär förtydliganden kring ansvar och roller för att upprätthålla trygghet och studiero. Förslagen förväntas inte leda till några större omvandlingar i verksamheten, men de förtydliganden som lämnas kring juridiska verktyg är positiva.

Jönköpings kommun vill inledningsvis framhålla vikten av det främjande och förebyggande arbetet baserat på ett positivt, varmt och stöttande förhållnings- och arbetssätt i bemötande och samspel med eleverna. Fler regleringar är inte det som ytterst underlättar för skolor med bristande skolmiljö. Grundläggande är i stället det verksamhets- och undervisningsnära ledarskap som sätter gränser när det behövs men i huvudsak skapar trygghet, positivt skolklimat, ordning och studiero.

Jönköpings kommun instämmer i utredningens utgångspunkt att hanteringen av de mindre och mer frekventa ordningsstörningarna inte upplevs lika betungande som att hantera och vidta åtgärder när elever allvarligt stör andra elevers möjlighet till trygghet och studiero. I de senare fallen får skolan dagligen hantera situationer som ligger utanför skolans egentliga uppdrag och som inte sällan ställer krav på nära samverkan med andra aktörer och instanser.

Angående rektors ansvar

Utredningen föreslår att det uttrycks i skollagen att det är rektorn som har ansvar att upprätthålla trygghet och studiero i skolan. Jönköpings kommun instämmer i rektorns avgörande och viktiga roll i att aktivt, systematiskt och kontinuerligt arbeta för att upprätthålla dessa viktiga värden. Det är därför positivt att rektorns roll och ansvar förtydligas i lagstiftningen. Mest avgörande är dock att rektorn ges rätt förutsättningar och verktyg att tydligt angripa och arbeta med dessa områden.

Angående utredningsskyldighet av kränkningar

Jönköpings kommun vill även kommentera en fråga som i huvudsak hanteras i en annan pågående statlig utredning, om att minska den administrativa bördan för lärare. Den nu aktuella utredningen väljer att kommentera och resonera kring en av de frågor som ingår i denna utrednings uppdrag.

Frågan gäller den utrednings- och åtgärdsskyldighet som idag råder för kränkningar i skolan, där utredningen resonerar att denna bör begränsas till upprepade eller allvarliga fall av kränkande behandling alternativt om det finns särskilda skäl. Dagens hantering bedöms som administrativt betungande, och begränsande när det gäller att arbeta operativt och främjande med kränkningar. Man vill dock inte lämna några förslag utan hänskjuter ställningstagandet till den andra, parallellt pågående utredningen.

Jönköpings kommun bedömer att framtida ställningstaganden kring denna fråga bör göras med ett tydligt barnrättsperspektiv för samtliga inblandade elever. Kränkningar har en tendens att stegras och förvärras, och det finns därför goda skäl att föredra snabba åtgärder. Det bör utvärderas om dagens administrativa hantering kan underlättas utan att göra avkall och minska barnens rättigheter som finns idag.

Angående förslag om nationellt centrum

Utredningen föreslår att det bör inrättas ett nationellt centrum för skoltrygghet och mobbing. Utredningens uppfattning är att det i dag saknas statliga strukturer för att på ett effektivt sätt samla och tillgängliggöra kunskap till landets skolor om vad som enligt forskning är gynnsamt för att motverka alla former av trakasserier, kränkande behandling och mobbing i skolan.

Jönköpings kommun ställer sig tveksam till förslaget, och uppfattar att det idag finns ett flertal strukturer, organisationer och funktioner som utifrån forskningsbaserade metoder arbetar på ett välfungerande sätt med skoltrygghet och mobbing. Detta gäller inte minst Skolforskningsinstitutet och Skolverket. Till dessa kan självklart tilläggas Barn- och elevombudet som är en del av men självständig funktion vid den statliga myndigheten Skolinspektionen tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen (statlig förvaltningsmyndighet under Arbetsdepartementet). Det bör finnas utökade möjligheter att inom och genom dessa utveckla befintligt arbete, kontakter och samverkan med varandra men också med aktuell och relevant forskning.

Angående förslag om skolsociala team

Utredningen föreslår att skolsociala team bör användas i arbetet med att på lokal nivå förebygga och åtgärda frånvaro. Jönköpings kommun tillämpar idag arbetssättet med skolsociala team och har upplevt många fördelar i arbetet med att främja skolnärvaro. Samtidigt är det viktigt att betona det finns fler framgångsfaktorer för att förebygga och åtgärda frånvaro på lokal nivå. Det mest centrala handlar om att skolorna agerar skyndsamt samt i samverkan med familj och vårdnadshavare. Lokala förutsättningar bör således i första hand vara vägledande i vilka åtgärder som vidtas.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Fritz
Stadsdirektör